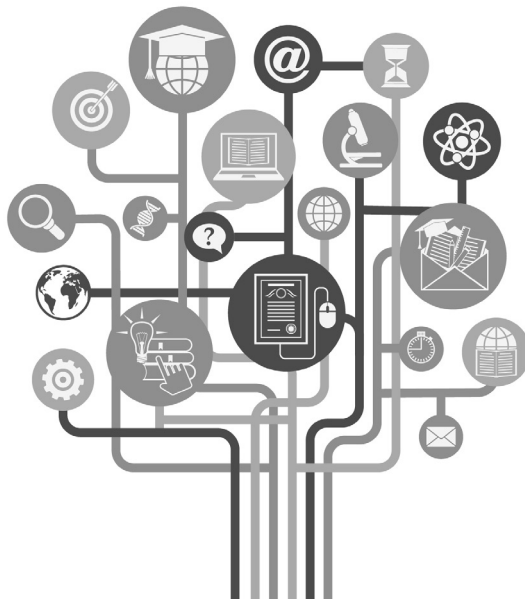

The Protection and Reparation System for Female Rape Survivors : A Case Study of England

อนงค์รัตน์ คงลาภ และ ณรงค์ ใจหาญ
Anongrath Konglarp and Narong Jaiharn

ระบบการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา : กรณีศึกษาประเทศอังกฤษ

The Protection and Reparation System for Female Rape Survivors :
A Case Study of England

อนงกรณ์ คงลาภ¹ และ ณรงค์ ใจหาญ²

Anongrath Konglarp and Narong Jaiharn

¹คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ 10200 ประเทศไทย

Faculty of Law, Thammasat University, Bangkok 10200, Thailand

email : anongrath.criminal@hotmail.com

²คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ 10200 ประเทศไทย

Faculty of Law, Thammasat University, Bangkok 10200, Thailand

email : narongjaiharn@gmail.com

Received : September 26, 2023 Revised : December 27, 2023 Accepted : January 3, 2024

บทคัดย่อ

ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เสียหายควรได้รับการคุ้มครองเยียวยาเป็นพิเศษโดยหลักการแล้วรัฐพึงมีการคุ้มครองสิทธิ และสวัสดิภาพของผู้เสียหายให้ครอบคลุมถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานสากลโดยมีการตราบทบัญญัติของกฎหมายที่เพียงพอ เพื่อให้ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราสามารถเข้าถึงการช่วยเหลือเยียวยาและระบบการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ ทั้ง ไม่ควรถูกกระทำซ้ำจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา บทความนี้จึงได้นำเสนอผลการศึกษาระบบและกลไกการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเราของประเทศไทยเป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับศึกษาเปรียบเทียบ หรือประกอบการพัฒนาระบบการคุ้มครองเยียวยาผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราในบริบทของประเทศไทยต่อไป ผลการศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษพบว่า มีองค์กรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในขณะเดียวกันก็มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ทั้งองค์กรในกระบวนการยุติธรรม และนอกกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งองค์กรที่มีใช้ภาครัฐด้วย โดยมีการวางระบบ กลไก และวิธีการช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ทั้งในช่วงเวลาก่อนพิจารณาคดี

ระหว่างพิจารณาคดี และหลังพิจารณาคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความสำคัญกับการ
บำบัดเยียวยาทางจิตใจแก่ผู้เสียหาย

คำสำคัญ : ระบบการคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม; ผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา; ความ
รุนแรงทางเพศ

Abstract

In respect to victims of rape cases, the victims should receive a special protection and compensation. Currently, Thailand victim's protection do not cover the fundamental rights as required by the international law standard. The victims of rape cases have not received legal remedy, rights protection system and government welfare in appropriate duration. More ever, the victims may receive repeatedly abused by the criminal justice process. Therefore, this article will present a study of the system and mechanisms for providing remedy to victims of rape cases in England for improving the victims providing remedy system of rape cases in Thailand. The results showed that, organizations in England involved in the protection and remedy of victims at all stages of the criminal justice process. Among these were the collaborations between different organizations, including organizations in the judicial and extrajudicial processes and non-government organizations. In addition, the systems, mechanisms, and methods to help victims in rape cases have been provided during the pre-trial period, the trial period and after the trial period, especially focusing on psychological restoration than other damages.

Keywords: Protection and Compensation System; Victims of Rape Cases; Sexual Violence

1. บทนำ

ด้วยเหตุที่การล่วงละเมิดทางเพศด้วยการข่มขืนกระทำชำเรานั้นส่งผลกระทบต่อร่างกายและสภาพจิตใจของผู้เสียหายอย่างรุนแรง รวมถึงความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในสังคมภายหลังเกิดเหตุ ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราจึงสมควรเข้าถึงกลไกการคุ้มครองเยียวยาเป็นพิเศษแตกต่างจากผู้เสียหายในคดีอาญาทั่วไปที่มุ่งเน้นการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ และปัจจุบันการคุ้มครองสิทธิและ

สวัสดิภาพของผู้เสียหายในคดีอาญาในภาพรวมของหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ยังไม่ครอบคลุมถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานสากลโดยบทบัญญัติของกฎหมายที่เพียงพอ ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราจึงยังไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือเยียวยาและระบบการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ตั้งแต่แรกเริ่มจนจบกระบวนการ ทั้งยังมีโอกาสถูกกระทำซ้ำจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษากลไกการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษทั้งระบบเป็นกรณีศึกษา โดยจะกล่าวถึงระบบการคุ้มครองเยียวยาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของประเทศอังกฤษ เริ่มจากการพิจารณาองค์การสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเยียวยา การบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กร กลไกและวิธีการช่วยเหลือผู้เสียหาย ทั้งก่อนพิจารณาคดี ระหว่างพิจารณาคดี และหลังพิจารณาคดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำไปการศึกษาต่อ และประกอบการพัฒนาระบบการคุ้มครองเยียวยาผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราในบริบทของประเทศไทยต่อไป

2. ระบบการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอังกฤษ

2.1 องค์การที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเยียวยา

2.1.1 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

1) **องค์กรตำรวจ (Police)** ตำรวจมีหน้าที่ป้องกัน สืบสวน และสอบสวน อาชญากรรม เป็นจุดแรกที่ผู้เสียหายจะแจ้งความเรื่องอาชญากรรม ในการสอบสวน ตำรวจมีอำนาจตามคอมมอนลอว์ และตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ช่วยรวบรวมพยานหลักฐาน สอบคำให้การ และกักขังผู้ต้องสงสัย รวมทั้งมีอำนาจสั่งฟ้องคดีในระดับล่าง (lower-level cases) (House of Commons Library, 2022) องค์กรตำรวจในอังกฤษและเวลส์มีการจัดแบ่งตามเขตพื้นที่รวม 43 เขตพื้นที่ (geographic police forces) และหน่วยเฉพาะอีก 3 หน่วย ได้แก่ ตำรวจขนส่ง (British Transport Police) ตำรวจนิวเคลียร์เอกชน (Civil Nuclear Police) และ ตำรวจของกระทรวงกลาโหม (the Ministry of Defense Police) นอกกรุงลอนดอน มีคณะกรรมการซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสาธารณชนที่เรียกว่า “คณะกรรมการตำรวจและอาชญากรรม” (the Police and Crime Commissioners หรือ PCCs) รับผิดชอบในการปฏิบัติงานและทิศทางการทำงานของตำรวจ รวมถึงการแต่งตั้งหรือการปลดผู้บัญชาการตำรวจ

สำหรับในกรุงลอนดอน “สำนักงานของนายกเทศมนตรีด้านตำรวจและอาชญากรรม” (Mayor’s Office for Policing and Crime หรือ MOPAC) รับผิดชอบในการบริหารงานตำรวจนครบาล (the Metropolitan Police) ในขณะที่ตำรวจในเขตกรุงลอนดอนชั้นในอยู่ในความดูแลของ the City of London Corporation (HSE, 2021)

2) องค์การอัยการ (the Crown Prosecution Services หรือ CPS)

เป็นองค์การอิสระซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้คำแนะนำทางกฎหมาย (legal advice) แก่ตำรวจและหน่วยงานสอบสวนอื่นในระหว่างดำเนินการสอบสวนคดีอาญา พิจารณาว่าจะส่งฟ้องคดีอาญาผู้ต้องสงสัยหรือไม่ หลังจากมีการสอบสวนแล้ว และดำเนินคดีในศาล ซึ่งพนักงานอัยการต้องเริ่มหรือดำเนินการฟ้องคดีต่อไป เฉพาะเมื่อคดีผ่านทั้ง 2 ขั้นตอนของ the Full Code Test (CPS, 2018) ขั้นตอนแรกคือ “**ขั้นตอนของพยานหลักฐาน**” (the Evidential Stage) หมายถึง ต้องมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะลงโทษผู้ต้องสงสัยในความผิดที่ฟ้อง (realistic prospect of conviction) และขั้นตอนที่สองคือ “**ขั้นตอนของประโยชน์สาธารณะ**” (the Public Interest Stage) ปกติพนักงานอัยการจะฟ้องคดีหากพยานหลักฐานเพียงพอ เว้นแต่ปัจจัยเรื่องประโยชน์สาธารณะมีน้ำหนักมากกว่าการฟ้องร้อง บางกรณีการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดจัดการปัญหาโดยวิธีอื่น* (an out-of-court disposal) เป็นประโยชน์มากกว่าการฟ้องคดี ภายในองค์การอัยการมีหน่วยงานที่เรียกว่า “**Victim Liaison Unit**” รับผิดชอบดูแลแผนงานชื่อ the **Victim Communication and Liaison (VCL)** ตามแผนงานดังกล่าว พนักงานอัยการจะติดต่อสื่อสารกับผู้เสียหายถึงผลการพิจารณาสั่งไม่ฟ้องคดี ไม่ดำเนินคดี เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ซึ่งครอบคลุมถึงคดีความผิดเกี่ยวกับเพศด้วย (CPS, 2020) ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะร้องขอให้ทบทวนการตัดสินใจของพนักงานอัยการที่ไม่ดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อได้ หากเข้าใจผิดว่า พนักงานอัยการ (1) ตัดสินใจไม่ดำเนินการ (not to bring proceeding) (2) ไม่ดำเนินการหรือถอนข้อหาใน Magistrates’ Court ทุกข้อหาที่เกี่ยวกับผู้เสียหาย ซึ่งทำให้กระบวนการพิจารณาทุกอย่างที่เกี่ยวกับผู้เสียหาย

*ใช้กับความผิดทางอาญาที่ไม่รุนแรง และการฟ้องคดีจะสิ้นเปลือง ตัวอย่างของ Out of Court Disposals เช่น Community Resolution, Cannabis/khat warning, Fix Penalty Notice, Penalty Notice for Disorder, Simple cautions และ Conditional cautions จาก Out of Court Disposals: A review of policy, operation and research evidence โดย Cerys Gibson ใน www.sentencingacademy.org.uk

จบลงอย่างสิ้นเชิง (3) ไม่เสนอพยานหลักฐานในทุกกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย หรือ (4) ขอให้ศาลทิ้งทุกข้อหาในกระบวนการพิจารณา ตำรวจกับพนักงานอัยการมีการจัดทำ “แผนปฏิบัติการ Police- CPS Joint National RASSO (Rape and Serious Sexual Offences) Action Plan 2021” ร่วมกันเพื่อกำหนดวิธีการที่การทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงการตอบสนองต่อความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและความผิดทางเพศที่ร้ายแรง

2.1.2 หน่วยงานที่มีได้อยู่ในกระบวนการยุติธรรม

1) หน่วยงานด้านการแพทย์ ในสหราชอาณาจักรมี “บริการสุขภาพแห่งชาติ” (National Health Service) 4 องค์กร แยกตามอำนาจนิติบัญญัติ คือ NHS England, NHS Scotland, NHS Wales และ Health and Social Care of Northern Ireland บริการของ NHS ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน (Accident and Emergency: A&E) การทำงานของผู้ให้บริการทางการแพทย์อยู่ในการกำกับดูแลของ Clinical Commissioning Groups หรือ CCGs มีรายละเอียดพอเป็นสังเขป ดังนี้

(1) NHS England นอกจากให้บริการดูแลสุขภาพแก่ผู้ที่อยู่อาศัยในอังกฤษโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (free at the point of use) แล้ว ยังรับผิดชอบจัดการเรื่อง “การดูแลสุขภาพ” (healthcare provision) ในสถานที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (justice setting) ซึ่งรวมถึงการจัดโปรแกรมต่าง ๆ ด้วย สถานที่ดังกล่าวได้แก่ (1) เรือนจำ (prison) (2) ศูนย์ผู้อพยพ (Immigration Removal Centre) ซึ่งรวมถึงการควบคุมระยะสั้น (short term holding facilities) (3) Sexual Assault Referral Centres (SARCs) ซึ่งให้บริการทั้งผู้ใหญ่ เด็ก และเยาวชน (4) สถานที่ควบคุม (secure estate) สำหรับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ถูกกักขังในสถานดูแลสวัสดิการ (welfare setting) (5) สถานที่ควบคุมเพื่อสุขภาพของสาธารณชน และสถานที่กักขัง และ (6) Liaison and diversion Programmes (NHS, 2017)

(2) Clinical Commissioning Group (CCGs) เป็น “องค์กรควบคุมทางการแพทย์” จัดตั้งขึ้นตาม The Health and Social Care Act 2012 ทำหน้าที่วางแผนและควบคุมงานบริการดูแลสุขภาพสำหรับท้องถิ่น ในการบริหารงานจะประเมินความต้องการของท้องถิ่น ตัดสินใจเรื่องลำดับความสำคัญและกลยุทธ์ จากนั้นจะซื้อบริการ (ในนามของประชากร) จากผู้ให้บริการ เช่น โรงพยาบาล คลินิก และองค์กรสุขภาพชุมชน เป็นต้น บุคลากรทางการแพทย์ (General Practitioner) ในท้องถิ่น

ต้องเป็นสมาชิกของ CCGs องค์การนี้ยังรับผิดชอบในเรื่องการควบคุมดูแลด้านสุขภาพ รวมถึงบริการด้านสุขภาพจิต การดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน (urgent and emergency care) บริการของโรงพยาบาลที่ได้รับเลือก และการดูแลชุมชน (Clinical Commissioning Groups (CCGs), 2014) นอกจากนี้มีให้การรักษาทางจิตเวชตามแนวทางที่ออกโดย The National Institute for Health and Care Excellence (NICE) (David M Clark, 2017) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่มีผู้เสียหายมีประวัติเคยถูกข่มขืนกระทำชำเรา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับ “การบำบัดดูแล” (therapeutic care) (Health and Justice, Armed Forces and Sexual Assault Referral Center (SARC) Team, 2018)

2) หน่วยงานด้านสังคม

(1) **รัฐบาลท้องถิ่น (Local Government)** ในอังกฤษสามารถแบ่งได้เป็น ระบบสองชั้นและระบบชั้นเดียว (Local Government Structure, n.d.) “**ระบบสองชั้น**” ได้แก่ **County Councils** ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของ County และเป็น ผู้ให้บริการหลักในพื้นที่ ได้แก่ ด้านการศึกษา ถนน การวางแผนด้านขนส่ง การขนส่ง คนโดยสาร ห้องสมุด การกำจัดของเสีย การวางแผนกลยุทธ์ และบริการดูแลทางสังคม (Social Care) อย่างไรก็ตาม ในแต่ละ County ยังแบ่งเป็น District จึงมีรัฐบาลท้องถิ่น ที่เรียกว่า **District Councils** ซึ่งรับผิดชอบในเรื่องที่อยู่อาศัย การพักผ่อนและ นันทนาการ สุขภาพด้านสิ่งแวดล้อม การเก็บขยะ การยื่นแบบแปลน และการเก็บภาษี ท้องถิ่น ส่วนรัฐบาลท้องถิ่นใน “**ระบบชั้นเดียว**” ได้แก่ **Unitary Authorities, Metropolitan Districts และ London Boroughs** มีหน้าที่รับผิดชอบบริการดูแล ทางสังคมเช่นกัน

สำหรับการช่วยเหลือ “**ผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ**” รัฐบาลท้องถิ่น ให้บริการแก่ผู้เสียหายในการเข้าถึงบริการแบบผู้เชี่ยวชาญ เช่น ให้งบประมาณสนับสนุน การบริการที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศที่เกิดในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงบริการของ **Independent Sexual Violence Adviser (ISVA)** จัดตั้ง และให้งบประมาณแก่ “**ศูนย์ช่วยเหลือ**” (Rape Support Centers) หรือให้ งบประมาณสนับสนุนการทำงานของ “**ที่ปรึกษา**” (advocate) ให้การช่วยเหลือโดยตรง แก่ผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ หรือผู้เสียหายที่เสี่ยงว่าจะตกอยู่ในอันตรายจาก กลุ่มคนร้าย (HM Government, 2015)

(2) **องค์กรนอกภาครัฐ (Third Sector Organization)** ซึ่งให้บริการช่วยเหลือผู้เสียหายในอังกฤษมีสถานะเป็น “องค์กรการกุศล” จัดตั้งขึ้นเพื่อกระทำตามวัตถุประสงค์หนึ่งหรือหลายประการที่กำหนดขึ้นในเอกสารบริหารงานขององค์กร กับมีรายได้รายปีสูงกว่า 5,000 ปอนด์ สามารถจดทะเบียนต่อ Charity Commission for England and Wales ได้ องค์กรภายนอกภาครัฐที่ให้บริการช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญาได้แก่

- **Victim Support** เป็นองค์กรนอกภาครัฐที่ให้บริการช่วยเหลือผู้เสียหายดำเนินการโดยอาสาสมัครจากชุมชนท้องถิ่น ในปี 2008 Victim Support ควบรวมกับองค์กรการกุศลท้องถิ่น 77 แห่ง ปัจจุบันสถานะของ Victim Support เป็น “**องค์กรการกุศลระดับประเทศ**” ที่ได้รับเงินสนับสนุนส่วนใหญ่จากรัฐบาล (HM Government, 2015) Victim Support ให้บริการสนับสนุนแบบผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Support Service) และ Independent Sexual Violence Adviser (ISVA) ที่จะให้การสนับสนุนแก่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งรวมถึงความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา สนับสนุนการให้บริการต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เสียหาย ตลอดการดำเนินการกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Victim Support (UK), 2017)

- **Rape Crisis** เป็น “องค์กรการกุศล” ในชื่อ Rape Crisis England & Wales (RCEW) มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทา (relieve) ความเจ็บปวด (trauma) และความทรมาน (distress) ของผู้หญิงและเด็กหญิงที่มีประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งครอบครัวและเพื่อน RCEW เป็นองค์กรที่รวมหน่วยงานเล็ก ๆ เข้าด้วยกัน (umbrella organization) ทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนเครือข่ายของ “ศูนย์ในเครือซึ่งเป็นอิสระ” (independent affiliated) ที่มีอยู่ทั่วยังกฤษ Rape Crisis ทำงานรณรงค์เพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ พัฒนาการตอบสนองของรัฐบาลและองค์กรอื่น และท้าทายทัศนคติของสาธารณชนเกี่ยวกับการยอมรับความรุนแรงทางเพศ (Serice, (n.d.)

- **The Survivors Trust** มีสถานะเป็น “องค์กรการกุศล” ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1999 ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรวบรวม “หน่วยงานอาสาสมัคร” ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ทั่วประเทศเข้าด้วยกัน เพื่อให้บริการที่ปรึกษา บำบัด และสนับสนุน ผู้เสียหายจากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา ความรุนแรงทางเพศ และการล่วงละเมิดทางเพศ กระทรวงมหาดไทยถือว่า The Survivors Trust เป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งที่

ให้การสนับสนุนการทำงานของอาสาสมัครในเรื่องความรุนแรงทางเพศ และการล่องละเมิดทางเพศ (The Survivors Trust, n.d.) งานหลักคือ การให้การสนับสนุนทางโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure support) ระบบเครือข่าย และเป็นตัวแทนของหน่วยงานสมาชิก รวมถึงการเป็นที่ปรึกษา การให้บริการสายด่วน (helpline) และการให้บริการด้านทนายความ (advocacy services)

2.2. การบูรณาการความร่วมมือ

บริการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เสียหายมีเป็นจำนวนมากทั้งบริการด้านสุขภาพ บริการด้านการดูแลทางสังคม และบริการด้านกระบวนการยุติธรรม ผู้ให้บริการมีทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอาสาสมัคร (voluntary sector organizations) และหรือผู้เชี่ยวชาญ (specialist) ผู้ควบคุมดูแลหน่วยงานต่าง ๆ มีหลากหลายองค์กร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือได้แก่

2.2.1 Sexual Assault Referral Centres (SARCs)

1) ลักษณะการดำเนินงานของ Sexual Assault Referral Centres (SARCs) มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ The National Health Service Act 2006 กฎหมายดังกล่าวรวมบรรดากฎหมายเกี่ยวกับบริการด้านสุขภาพที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ให้มาอยู่ฉบับเดียวกันตามมาตรา 7 เอ กำหนดให้รัฐมนตรี (Secretary of State) อาจจัดระเบียบหน่วยงานเพื่อให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับสุขภาพของสาธารณชน (Public Health Functions) ได้ หน่วยงานดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของคณะกรรมการ (the Board) กลุ่มกรรมการ (a Clinical Commissioning Group) รัฐบาลท้องถิ่น หรือในลักษณะการรวมหน่วยงานต่าง ๆ (a Combined Authority) และให้ NHS England มีหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลบริการด้านสุขภาพแห่งชาติของอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น บริการตามมาตรา 7 เอ รวมถึงบริการที่เรียกว่า Sexual Assault Service ด้วย (NHS England, 2019)

2) ลักษณะการบูรณาการความร่วมมือ

SARCs จัดตั้งในประเทศอังกฤษครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.1986 ที่โรงพยาบาลเซนต์แมรี เมืองแมนเชสเตอร์ โดยองค์กรสุขภาพของท้องถิ่น (the Local Health Authority) ร่วมกับตำรวจ (The Greater Manchester Police (GMP)) เพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่มีอย่างยาวนานของระบบยุติธรรมทางอาญา และการตอบสนองทางการแพทย์ที่มีให้ต่อผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ ความสำเร็จดังกล่าวในการให้ “บริการดูแลแบบ

องค์รวม” (holistic care) ที่มีมาตรฐานสูงสำหรับผู้เสียหาย ทำให้มีการใช้แนวคิดเรื่อง SARC ในรูปแบบแตกต่างกันในพื้นที่ของตำรวจ 12 แห่ง หน่วยงานที่ทำงานร่วมกับ SARC และถือเป็นหุ้นส่วน (partners) ได้แก่ องค์การตำรวจ (the police service), PCCs, รัฐบาลท้องถิ่น, CCGs, คณะกรรมการเครื่องป้องกันของท้องถิ่น (local safeguarding boards) บริการสำหรับเด็กของท้องถิ่น (local paediatric services) บริการสุขภาพจิตสำหรับเด็กและวัยรุ่น (child and adolescent mental health services) บริการสุขภาพจิตสำหรับผู้ใหญ่ (adult mental health services) องค์การอัยการ (The Crown Prosecution Service), ผู้ให้บริการด้านนิติเวช (forensic science service providers) องค์กรอาสาสมัครแบบผู้เชี่ยวชาญ (specialist voluntary sector organisation) บริการสุขอนามัยทางเพศ (sexual health services) หน่วยงานดูแลทางสังคม (social care agencies) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ (other stakeholders) (NHS, 2019)

“การเชื่อมโยงหน่วยงานผู้ให้บริการ” เข้าด้วยกัน NHS England ใช้วิธีทำเป็นเส้นทางการดูแล (care pathways) ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบในลักษณะผังงาน โดยแสดงกระบวนการแต่ละกระบวนการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การเป็นหุ้นส่วนยังมีการร่วมมือในลักษณะแบ่งปันข้อมูล (sharing information) และการใช้สถานที่ร่วมกัน (co-locate) อีกด้วย ในภาพรวมบริการ SARC เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายบริการขนาดใหญ่ที่เรียกว่า Sexual Abuse and Assault Services (SAAS) (NHS, 2019) ซึ่งให้บริการแก่ผู้เสียหายที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ (ความรุนแรงทางเพศ และการข่มขืนกระทำชำเรา) ทั้งด้านสุขภาพ ด้านการดูแลทางสังคม และด้านการอำนวยความสะดวกในระดับท้องถิ่น SARC เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายในท้องถิ่น

2.2.2 Independent Sexual Violence Adviser (ISVA)

1) ลักษณะการดำเนินงาน Independent Sexual Violence Adviser (ISVA) เป็น “ที่ปรึกษาอิสระ” ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานเคียงข้างผู้เสียหายตลอดกระบวนการทางกฎหมาย และนับแต่ปี ค.ศ. 2005 ISVA ทำงานในท้องถิ่นทั่วอังกฤษ โดยให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องแก่ผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ (sexual violence) โดยผ่านกระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญา ความต้องการใช้บริการ ISVA ขึ้นอยู่กับความต้องการของท้องถิ่น ISVA สามารถอยู่ในองค์กรต่าง ๆ รวมถึง Specialist Sexual Violence Services และ Sexual Assault Referral Centres (SARCs) ซึ่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจาก Local Commissioners รวมถึง Police and Crime Commissioners (PCCs1), NHS England, องค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Authorities) และทรัสต์เพื่อการกุศล (charitable trusts) ISVA เป็นการให้ “บริการสนับสนุนแบบผู้เชี่ยวชาญ” (specialist support) โดยทำงานเป็น “ที่ปรึกษา” (adviser) ให้แก่ผู้ที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ ลักษณะการสนับสนุนแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี และขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคลและเหตุแวดล้อมเฉพาะอย่าง บทบาทของ ISVA มีที่มาจาก Independent Domestic Violence Adviser (IDVA) โดย IDVA เป็นผู้ทำงานที่มีความเชี่ยวชาญ (specialist caseworker) ซึ่งสนับสนุนผู้เสียหายจากความรุนแรงในครอบครัวที่มีความเสี่ยงว่าจะถูกฆาตกรรม หรือบาดเจ็บสาหัส

2) ลักษณะการบูรณาการความร่วมมือ

จากบทบาทของ ISVA ที่ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหายในการเข้าถึงบริการที่มีอยู่ของหน่วยงานอื่น และต้องดำเนินการส่งต่อ (referrals) ไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ ISVA ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานอื่น รวมทั้งต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่มีประสิทธิภาพ วิธีการหนึ่งคือ การมีข้อตกลงส่งต่อ (referral protocols) ที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่เป็นหุ้นส่วนในท้องถิ่น (local partner agencies) ซึ่ง “หุ้นส่วนในการทำงาน” (partnership working) ของ ISVA ประกอบด้วยหลายหน่วยงาน เช่น ตำรวจ องค์กรอัยการ SARCs บริการแบบผู้เชี่ยวชาญของท้องถิ่น (local specialists) หน่วยงานอาสาสมัคร โดยสรุป ISVA เป็นอิสระ ไม่ใช่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ISVA ช่วยตำรวจโดยสนับสนุนผู้เสียหายตลอดการสอบสวน ช่วยอัยการโดยสนับสนุนผู้เสียหายผ่านกระบวนการทางจิตวิทยา ในการเตรียมเบิกความ ISVA ให้จุดเชื่อมต่อระหว่างคดีอาญาที่ดำเนินไปกับหน่วยงานทางสังคมต่าง ๆ (the range of social agencies) (Government Equalities Office, 2010)

2.3 กลไกและวิธีการช่วยเหลือ

2.3.1 ก่อนการพิจารณาคดี

1) ความช่วยเหลือด้านสังคม นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 ประเทศอังกฤษ มี Rape Crisis ที่สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ผู้หญิง มีบริการสายด่วน (helpline) มีการให้ข้อมูลแก่ผู้เสียหายในเรื่องบริการซึ่งอาจเป็นที่ต้องการของผู้เสียหาย เช่น ที่พัก (social housing) ประเทศอังกฤษยังมี The Survivors Trust ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับชาติที่รวมหน่วยงานเล็ก ๆ เข้าด้วยกัน (national umbrella agency) ครอบคลุมองค์กรอาสาสมัครที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งให้บริการให้คำปรึกษา การบำบัดดูแล และการสนับสนุนสำหรับผู้หญิง ผู้ชาย และเด็กซึ่งถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือประสบกับความรุนแรงทางเพศ หรือเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ (Government Equalities Office, 2010) องค์กรเช่น Rape Crisis, The Survivor Trust หรือ Victim Support จัดเป็น “องค์กรนอกภาครัฐ” (Third Sector Organization) ที่ให้บริการแบบผู้เชี่ยวชาญแก่ผู้ใหญ่และเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ให้บริการที่สำคัญในเรื่อง “การให้คำปรึกษาแบบผู้เชี่ยวชาญ” (specialist advocacy) “การให้คำปรึกษา” (counselling), pre-trial therapy และ “บริการสนับสนุน” (support service) บางแห่งให้บริการผ่าน ISVA ให้การสนับสนุนแก่ผู้เสียหาย ไม่ว่าผู้เสียหายจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่ ให้คำปรึกษาในระยะยาวซึ่งช่วยผู้เสียหายฟื้นความเชื่อมั่น (NHS England, 2015)

2) ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ ผู้เสียหายอาจขอรับความช่วยเหลือจาก “คลินิกสุขภาพทางเพศ” (Sexual Health Clinic) หรือแพทย์ประจำตัว หรือแผนกฉุกเฉินของโรงพยาบาล (The havens, 2022) หรือติดต่อ SARCs ซึ่งให้บริการในลักษณะ “เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว” (one stop shop location) แก่ผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศโดยเฉพาะที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เสียหายจะได้รับบริการทางการแพทย์ และคำปรึกษา รวมถึงการตรวจสอบทางนิติเวช (NHS, 2012) การเข้าถึงบริการของ SARCs อาจผ่านการส่งต่อของตำรวจ หรือติดต่อ SARCs ด้วยตนเอง หรือการส่งต่อแบบไม่เปิดเผยชื่อ (anonymous referrals)

3) ความช่วยเหลือด้านคดี เมื่อเกิดเหตุ หากเป็นกรณีเร่งด่วน ผู้เสียหายสามารถติดต่อตำรวจทางโทรศัพท์หมายเลข 999 หรือส่งข้อความ (textphoning) หมายเลข 0800 112 999 โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หากไม่ใช่กรณีเร่งด่วนอาจแจ้งเหตุทางโทรศัพท์หมายเลข 101 โดยเสียค่าใช้จ่าย หรือไปแจ้งด้วยตัวเองที่สถานีตำรวจของท้องถิ่น หรือแจ้งผ่าน Crimestoppers โดยไม่ระบุชื่อ (anonymously) การติดต่อตำรวจเพื่อแจ้งเหตุครั้งแรก ไม่ว่าทางโทรศัพท์ หรือด้วยตนเอง เรียกว่า “การแจ้งความเบื้องต้น” (initial report) ผู้แจ้งจะได้รับหมายเลขอ้างอิง (crime reference number) ถ้าแจ้งทางโทรศัพท์จะได้รับหมายเลขอ้างอิงที่เรียกว่า CAD หรือ ICAD number (CAD ย่อมาจาก Computer-Aided Dispatch) หลังจากการแจ้งความเบื้องต้น ตำรวจจะทำการสืบสวนและจัดทำคำให้การเรียกว่า “คำให้การของพยาน” (witness statement) การจัดทำมี 2 วิธี ปกติผู้เสียหายในความผิดความรุนแรงทางเพศจะให้การโดยวิธีบันทึกวิดีโอซึ่งบันทึกการพูดคุยกับตำรวจที่ได้รับการฝึกเป็นพิเศษ โดยเรียกวิดีโอดังกล่าวว่า ABE (Achieving Best Evidence) video อีกวิธีหนึ่งคือ ตำรวจจดสิ่งที่ผู้เสียหายพูด และให้ผู้เสียหายอ่านก่อนลงลายมือชื่อ และผู้เสียหายยังสามารถทำคำให้การส่วนตัว (Victim Personal Statement (VPS)) เพื่ออธิบายผลกระทบของการกระทำผิดที่มีต่อตัวผู้เสียหาย นอกจากนี้ ผู้เสียหายยังขอให้ใช้ “มาตรการพิเศษ” (special measures) ได้ หากมีความยากลำบากในการสื่อสาร เช่น ผู้เสียหายมีปัญหาเรื่องสุขภาพจิต หรือมีความบกพร่องทางกายหรือการเรียนรู้ ผู้เสียหายมีสิทธิขอให้มิดวลกลางในการช่วยสื่อสารกับตำรวจ หากผู้เสียหายไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ตำรวจจะจัดหาล่ามให้ (Rights of Women, 2017)

ในด้านของ ISVA ก่อนการพิจารณาคดี ISVA จะช่วยสนับสนุนผู้เสียหายในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลางเกี่ยวกับการแจ้งความต่อตำรวจ (2) สนับสนุนด้านอารมณ์แก่ผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายตัดสินใจว่าจะแจ้งความหรือไม่ (3) ช่วยให้ผู้เสียหายเข้าใจขั้นตอนการสอบสวนของตำรวจ (4) สนับสนุนผู้เสียหายตลอดการสอบปากคำ (แต่ไม่ใช่การให้การในชั้นสอบสวน หรือ Investigative interview) การรับฟัง (Hearing) และการพบกับอัยการก่อนเริ่มพิจารณาคดี (5) ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลางเกี่ยวกับขั้นตอนของอัยการ และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในศาล เช่น อำนาจความสะดวกแก่ผู้เสียหายไปเยี่ยมชมศาลก่อนเริ่มพิจารณาคดีเพื่อสร้างความคุ้นเคย (Pre-trial familiarization visits) (6) ทำให้มั่นใจว่าการสนับสนุนของ ISVA อยู่ใน

รายการของการขอใช้มาตรการพิเศษ (Home Offices, The Role of the Independent Sexual Violence Adviser: Essential Elements, 2017)

2.3.2 ระหว่างการพิจารณาคดี

ในระหว่างการพิจารณาคดี ISVA สนับสนุนผู้เสียหายดังนี้ (1) ไปศาลกับผู้เสียหาย (2) สนับสนุนทางอารมณ์แก่ผู้เสียหายในระหว่างการพิจารณาคดี แต่ต้องไม่หารือกันในเรื่องพยานหลักฐาน (3) แจ้งความคืบหน้าของคดีแก่ผู้เสียหายอยู่เสมอ (4) สนับสนุนผู้เสียหายในศาล หรือในห้องที่มีการเชื่อมต่อ (live link room) ในขณะที่ผู้เสียหายเบิกความ หากผู้เสียหายร้องขอและศาลอนุญาต (5) หารือกับผู้เสียหายเกี่ยวกับกลยุทธ์การรับมือ (coping strategies) และเทคนิคการดึงความคิดกลับมาสู่ปัจจุบัน (grounding techniques) เพื่อลดความกังวลใจ หากมีความรู้ทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องหรือมีทักษะที่จะกระทำเช่นนั้น (Home Offices, 2017) นอกเหนือจาก ISVA แล้วยังวิธีการช่วยเหลือผู้เสียหายกรณีที่มีการดำเนินคดีทางอาญากับผู้กระทำความผิด ได้แก่ การให้บริการแก่พยาน การใช้มาตรการพิเศษในการพิจารณาคดี และข้อห้ามในการสืบพยาน

2.3.3 หลังการพิจารณาคดี

ISVA ยังให้การสนับสนุนแก่ผู้เสียหาย “หลังการพิจารณาคดี” (post-trial support) โดย ISVA จะสรุปผลของคดีให้แก่ผู้เสียหาย และทำให้มั่นใจว่าผู้เสียหายสามารถเข้าถึงบริการสนับสนุนที่เหมาะสมต่อไปเมื่อมีการระบุถึงความต้องการแล้ว รวมทั้งทำให้มั่นใจว่าผู้เสียหายสามารถเข้าถึงคำแนะนำที่เป็นอิสระ และคู่มือในเรื่อง The Criminal Injuries Compensation Scheme หากผู้เสียหายมีสิทธิได้รับค่าชดเชย ISVA สามารถช่วยเหลือผู้เสียหายในการยื่นคำร้องขอค่าชดเชยได้ (Home Office, 2017) นอกจากนี้ ISVA อาจให้ข้อมูลเรื่องการฟ้องคดีแพ่งแก่ผู้เสียหาย

การจ่ายค่าชดเชยมีความเป็นมาดังนี้ นับตั้งแต่ประเทศอังกฤษมีกฎหมายชื่อ The Legal Aid and Advice Act 1949 ที่ให้วิธีการแก่ประชาชนซึ่งมีรายได้ต่ำเรียกร้องค่าชดเชยได้ เกิดความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรักของประชาชนจากเรื่องที่ต้องพึ่งพาตนเองเปลี่ยนเป็นเรื่องที่รัฐต้องสนับสนุน หนึ่งศตวรรษต่อมา มีแผนงาน (scheme) ที่ชื่อ The Criminal Injuries Scheme ที่เกิดตามแนวทางขององค์กรสนับสนุนสังคม เหตุที่จัดตั้งเนื่องจากความช่วยเหลือทางกฎหมาย (legal aid) ไม่ได้ช่วยเหลือผู้กล่าวหาที่ได้รับบาดเจ็บ หากความเสียหายนั้นเกิดจากบุคคลที่ต่อมาถูกจำคุกและไม่มี

เงินชำระค่าชดเชย จึงเป็นการไม่ยุติธรรมต่อผู้เสียหายจากอาชญากรรมที่ไม่ได้รับค่าชดเชย The Criminal Injuries Scheme มีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1964 และเป็นประโยชน์แก่ผู้เสียหายที่ไม่ได้มีข้อตำหนิ (blameless victims) จากอาชญากรรมที่รุนแรง (CICA, n.d.)

การจ่ายเงินตามแผนงาน ได้แก่ (1) ความเสียหายทางจิตใจหรือทางกาย เนื่องมาจากอาชญากรรมที่รุนแรง (crime of violence) (2) การล่วงละเมิดทางเพศหรือทางกาย (3) การสูญเสียรายได้ กรณีที่ไม่มีความสามารถหรือมีความสามารถจำกัดที่จะทำงาน ซึ่งเป็นผลโดยตรงของความเสียหายทางอาญา (4) ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียเป็นพิเศษ (special expense payments) ซึ่งครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปอันเนื่องมาจากผลโดยตรงของเหตุการณ์ กรณีที่จะเรียกค่าชดเชยได้ต้องไม่สามารถทำงานหรือถูกทำให้ไร้ความสามารถ (incapacitated) มากกว่า 28 สัปดาห์ (5) การตายจากอาชญากรรมที่รุนแรง รวมถึง ค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียชีวิต (bereavement payments) ค่าใช้จ่ายที่จ่ายเนื่องจากสูญเสียการอุปการะจากบิดามารดา (loss of parental services) และการพึ่งพาทางการเงิน (financial dependency) และค่าใช้จ่ายสำหรับพิธีศพ (funeral payments) (Criminal Injuries Compensation Authority and Ministry of Justice, 2014) บุคคลอาจมีสิทธิได้รับค่าชดเชย (award) จากแผนงานนี้ หากได้รับบาดเจ็บทางอาญา (sustain a criminal injury) ซึ่งเป็นผลโดยตรงจาก (directly attributable to) การเป็นผู้เสียหายโดยตรง (direct victim) จากอาชญากรรมที่รุนแรงในสถานที่ที่เกี่ยวข้อง (relevant places)* เช่น การทำร้ายร่างกาย (physical attack) การข่มขู่บุคคล เป็นเหตุให้วิญญาณที่อยู่ในที่เกิดเหตุ (a person of reasonable firmness) เกิดความกลัว การล่วงละเมิดทางเพศ (sexual assault) เป็นต้น (Ministry of Justice, 2012)

อนึ่ง กรณีที่ผู้เสียหายยังมีโอกาสที่จะได้รับค่าชดเชยจากที่อื่นก็ต้องไปดำเนินการก่อน เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการประกันสังคม (social security benefits) เงินค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย (insurance payment) ค่าเสียหาย

* การมีสิทธิยังมีกรณีอื่นอีก เช่น ได้รับบาดเจ็บทางอาญา ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการเข้ารับความเสี่ยงเป็นพิเศษและมีเหตุผล ในสถานที่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1)การจับกุมจำเลย หรือผู้ต้องสงสัย (2) เพื่อป้องกันอาชญากรรม (3) การจำกัดหรือเยียวยาผลของอาชญากรรม (5) การช่วยเหลือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) ถึง (3)

(damages) หรือเงินชดเชย (compensation) ที่มีสิทธิจะได้รับ เจ้าหน้าที่จะไม่พิจารณา คำร้องขอค่าชดเชยจนกว่าจะพอใจว่าผู้เสียหายมีสิทธิได้รับค่าชดเชย และไม่สามารถได้รับค่าชดเชยจากแหล่งอื่นใด ผู้เสียหายยังต้องแจ้งเกี่ยวกับการเรียกร้องอื่นที่ผู้เสียหาย กำลังติดตามอยู่ด้วย ทั้งนี้ ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับค่าชดเชย แม้ว่าจะไม่รู้ตัวผู้ที่กระทำ หรือผู้กระทำไม่ถูกพิพากษาลงโทษก็ตาม (not convicted) (Criminal Injuries Compensation Authority and Ministry of Justice, 2014) ส่วนเรื่องการจ่ายค่าชดเชยนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานชื่อ **Criminal Injuries Compensation Authority (CICA)** ซึ่งเป็นหน่วยงานฝ่ายบริหาร (executive agency) ของรัฐบาล เดิมรู้จักในชื่อ The Criminal Injuries Compensation Board ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1964 และเปลี่ยนเป็น The Criminal Injuries Compensation Authority ในปี ค.ศ.1996 มีหน้าที่จ่ายค่าชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากอาชญากรรมที่รุนแรง (violent crime) ซึ่งรวมถึงผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา แม้ไม่พบตัวผู้กระทำผิดก็ตาม CICA UK, n.d. (A) ระดับของค่าชดเชยที่ผู้เสียหายได้รับใช้อัตราคงที่ (fixed scale) ที่กำหนดโดยสภาผู้แทนราษฎร ปัจจุบันจำแนกความเสียหายเป็น 400 ชนิด แต่ละชนิดจะอยู่ในหนึ่งใน 25 ระดับของค่าชดเชย ระหว่าง 1,000 ปอนด์ ถึง 250,000 ปอนด์ CICA UK, n.d. (B) เจ้าหน้าที่ฝ่ายเรียกร้องค่าชดเชย (claims officers) ของ CICA เป็นผู้พิจารณาว่า ผู้ยื่นคำขอค่าชดเชยมีสิทธิจะได้รับค่าชดเชยหรือไม่ และจำนวนเท่าใด (Rights of Women, 2013)

3. สรุป

ระบบการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราของประเทศไทย นั้น เริ่มมีกลไกการดำเนินการตั้งแต่ชั้นสอบสวนของตำรวจ และชั้นพนักงานอัยการ โดยในชั้นพนักงานอัยการนั้น มีแผนงานที่เรียกว่า the Victim Communication and Liaison (VCL) กำหนดให้พนักงานอัยการติดต่อสื่อสารกับผู้เสียหายถึงผลการพิจารณา สิ่งไม่พึงคดี ไม่ดำเนินคดี เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ซึ่งครอบคลุมถึง คดีความผิดเกี่ยวกับเพศด้วย ทั้งนี้ ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะร้องขอให้ทบทวนการตัดสินใจของพนักงานอัยการที่ไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อได้ หากเข้าเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น กรณีไม่ดำเนินการหรือถอนข้อหาในศาลอื่นทำให้กระบวนการพิจารณาทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายจบลงอย่างสิ้นเชิง หรือไม่เสนอพยานหลักฐานในทุกกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย เป็นต้น

ในส่วนของหน่วยงานที่ไม่ได้อยู่ในกระบวนการยุติธรรม มีทั้งหน่วยงานด้านการแพทย์ ซึ่งเป็น “บริการสุขภาพแห่งชาติ” (National Health Service) มี 4 องค์การด้วยกัน ได้แก่ NHS England, NHS Scotland, NHS Wales และ Health and Social Care of Northern Ireland บริการของ NHS ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน (Accident and Emergency (A&E)) บริการสุขภาพแห่งชาติได้รับเงินสนับสนุนส่วนใหญ่จากภาษี ส่วนการทำงานของผู้ให้บริการทางการแพทย์อยู่ในการกำกับดูแลของ Clinical Commissioning Groups หรือ CCGs ในขณะเดียวกันก็มีหน่วยงานด้านสังคม ซึ่งมีทั้งหน่วยงานรัฐที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) ที่มีส่วนในการช่วยเหลือผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศให้เข้าถึงบริการแบบผู้เชี่ยวชาญ เช่น ให้งบประมาณสนับสนุนการบริการที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น รวมถึงบริการของ Independent Sexual Violence Adviser (ISVA) จัดตั้งและให้งบประมาณแก่ “ศูนย์ช่วยเหลือ” (Rape Support Centers) หรือให้งบประมาณสนับสนุนการทำงานของ “ที่ปรึกษา” (advocate) ซึ่งให้การช่วยเหลือโดยตรงแก่ผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ หรือผู้เสียหายที่เสี่ยงว่าจะตกอยู่ในอันตรายจากกลุ่มคนร้าย เป็นต้น ในอีกด้านหนึ่งเป็นองค์กรนอกภาครัฐ (Third Sector Organization) มีสถานะเป็น “องค์กรการกุศล” ให้บริการช่วยเหลือผู้เสียหาย ทั้งนี้ องค์กรภายนอกที่ให้บริการช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีบทบาทสำคัญได้แก่ 1) Victim Support เป็น “องค์กรการกุศลระดับประเทศ” ได้รับเงินสนับสนุนส่วนใหญ่จากรัฐบาล และให้บริการสนับสนุนแบบผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Support Service) และ Independent Sexual Violence Adviser (ISVA) ที่จะให้การสนับสนุนแก่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งรวมถึงความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา 2) Rape Crisis England & Wales (RCEW) เป็น “องค์กรการกุศล” มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทา (relieve) ความเจ็บปวด (trauma) และความทรมาน (distress) ของผู้หญิงและเด็กหญิงที่มีประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งครอบครัวและเพื่อน และ 3) The Survivors Trust มีสถานะเป็น “องค์กรการกุศล” ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรวบรวม “หน่วยงานอาสาสมัคร” ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ทั่วประเทศเข้าด้วยกัน เพื่อให้บริการที่ปรึกษา บำบัด และสนับสนุนผู้เสียหายจากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา ความรุนแรงและการล่วงละเมิดทางเพศ

ด้านการบูรณาการความร่วมมือมี 2 รูปแบบ คือ Sexual Assault Referral Centres (SARCs) จัดตั้งเป็นองค์กรสุขภาพของท้องถิ่น (the Local Health Authority) ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ “บริการดูแลแบบองค์รวม” (holistic care) ที่มีมาตรฐานสูงสำหรับผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ หน่วยงานที่ทำงานร่วมกับ SARCs และถือเป็นหุ้นส่วน (partners) ได้แก่ องค์กรตำรวจ (the police service), PCCs, รัฐบาลท้องถิ่น, CCGs, คณะกรรมการเครื่องป้องกันของท้องถิ่น (local safeguarding boards) บริการสำหรับเด็กของท้องถิ่น (local paediatric services) บริการสุขภาพจิตสำหรับเด็กและวัยรุ่น (child and adolescent mental health services) บริการสุขภาพจิตสำหรับผู้ใหญ่ (adult mental health services) องค์กรอัยการ (The Crown Prosecution Service) ผู้ให้บริการด้านนิติเวช (forensic science service providers) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ การบูรณาการความร่วมมืออีกแบบหนึ่งคือ Independent Sexual Violence Adviser (ISVA) ในฐานะเป็น “ที่ปรึกษาอิสระ” โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานเคียงข้างผู้เสียหายตลอดกระบวนการทางกฎหมาย ให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องแก่ผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ (sexual violence) โดยผ่านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ISVA สามารถอยู่ในองค์กรต่าง ๆ รวมถึง Specialist Sexual Violence Services และ Sexual Assault Referral Centres (SARCs) ซึ่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจาก Local Commissioners รวมถึง Police and Crime Commissioners, NHS England, องค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Authorities) และ ทรัสต์เพื่อการกุศล (charitable trusts) ทั้งนี้ ISVA ไม่ใช่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ISVA ช่วยตำรวจโดยสนับสนุนผู้เสียหายตลอดการสอบสวน ช่วยพนักงานอัยการโดยสนับสนุนผู้เสียหายผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาในการเตรียมเบิกความ และเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างคดีอาญาที่ดำเนินไปกับหน่วยงานทางสังคมต่าง ๆ ในด้านกลไกและวิธีการช่วยเหลืออื่นนั้น แยกเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ก่อนการพิจารณาคดี ซึ่งมี 1) การช่วยเหลือด้านสังคม เช่น การสนับสนุนและให้คำปรึกษาโดยบริการสายด่วน (helpline) การมีองค์กรอาสาสมัครที่เป็นผู้เชี่ยวชาญบริการให้คำปรึกษา การบำบัดดูแล และการสนับสนุนสำหรับผู้หญิง ผู้ชาย และเด็กซึ่งถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือประสบกับความ

รุนแรงทางเพศ หรือเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น 2) การช่วยเหลือด้านการแพทย์ ผู้เสียหายอาจขอรับความช่วยเหลือจาก “คลินิกสุขภาพทางเพศ” (Sexual Health Clinic) หรือแพทย์ประจำตัวหรือแผนกฉุกเฉินของโรงพยาบาล หรือติดต่อ SARCs ซึ่งให้บริการในลักษณะ “เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว” (one stop shop location) แก่ผู้เสียหาย จากความรุนแรงทางเพศโดยเฉพาะที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา และ 3) การช่วยเหลือด้าน คดี เช่น กรณีของ ISVA เข้ามาช่วยสนับสนุนผู้เสียหายในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ให้ข้อมูลที่ ถูกต้องและเป็นกลางเกี่ยวกับการแจ้งความต่อตำรวจ สนับสนุนด้านอารมณ์แก่ผู้เสีย หาย เป็นต้น ในระหว่างการพิจารณาคดี มีหน่วยงานให้การสนับสนุนผู้เสียหายในด้าน ต่าง ๆ เช่น ไปศาลกับผู้เสียหาย สนับสนุนทางอารมณ์แก่ผู้เสียหายในระหว่างการ พิจารณาคดี แจ้งความคืบหน้าของคดีแก่ผู้เสียหายอยู่เสมอ ส่วนการสนับสนุนแก่ผู้เสียหาย “หลังการพิจารณาคดี” (post- trial support) ISVA จะมีการสรุปผลของคดีให้แก่ ผู้เสียหาย ทำให้มั่นใจว่าผู้เสียหายสามารถเข้าถึงคำแนะนำที่เป็นอิสระ หากผู้เสียหายมี สิทธิได้รับค่าชดเชย ISVA สามารถช่วยเหลือผู้เสียหายในการยื่นคำร้องขอค่าชดเชยได้ และให้ข้อมูลเรื่องการฟ้องคดีแพ่งแก่ผู้เสียหายด้วย

จากกรณีศึกษาของประเทศอังกฤษข้างต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด นโยบาย และการวางระบบการคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรมในคดีฉ้อฉลกระทำชำเราใน ประเทศไทย น่าจะนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรมในคดีฉ้อฉลกระทำชำเราใน ประเทศไทยให้สามารถช่วยเหลือ บรรเทา ดูแลและเยียวยาผู้เสียหายได้อย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการปฏิบัติที่ทัดเทียมกับมาตรฐานสากลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

CICA UK. (n.d.).(A) *Rape Compensation*. <https://www.cica-uk.co.uk/abuse-claims/rape-compensation/>.

CICA UK. (n.d.).(B) *Welcome to CICA UK*. <https://www.cica-uk.co.uk/>.

CICA. (n.d.). *The CICA Criminal Injuries Compensation Scheme 1964 - 2016*. Criminal Injuries compensation (CICA claims service). <https://criminal-injuries-compensation.co.uk/cica-scheme/>.

- Clinical Commissioning Groups (CCGs). (2014, October 3). *NHS England's Chief Executive celebrates CCG's achievements*. NHS England. <https://www.england.nhs.uk/ccgs/>.
- CPS. (2018, October 26). *The Code for Crown Prosecutors - The Full Code Test*. The Crown Prosecution Service. <https://www.cps.gov.uk/publication/code-crown-prosecutors>.
- CPS. (2020, January 30). *Victim Communication and Liaison Scheme - Victims and Witnesses: Care and Treatment*. The Crown Prosecution Service. <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/victims-and-witnesses-care-and-treatment>.
- Criminal Injuries Compensation Authority and Ministry of Justice. (2014, March 26). *Criminal injuries compensation: a guide*. GOV.UK . <https://www.gov.uk/guidance/criminal-injuries-compensation-a-guide>.
- David M Clark. (2017, December 07). Transparency about the outcomes of mental health service (IAPT approach): an analysis of public data. *The Lancet*, 391(10121), 679-686.
- Gibson C. (2021a). *Out-of-Court Disposals: A review of policy, operation and research evidence*. Sentencing Academy.
- Health and Justice, Armed Forces and Sexual Assault Referral Centre (SARC) Team . (2018. April 12) *Strategic Direction for Sexual Assault and Abuse Services*. NHS England. <https://www.england.nhs.uk/wp-content/uploads/2018/04/strategic-direction-sexual-assault-and-abuse-services.pdf>.
- HM Government. (2015, March). *Sexual Violence against Children and Vulnerable People National Group Progress Report and Action Plan 2015*. <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/>.

- Home Office. (2017, September 15). *The Role of the Independent Sexual Violence Adviser: Essential Elements*. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a823641ed915d74e3402543/The_Role_of_the_Independent_Sexual_Violence_Adviser_-_Essential_Elements_September_2017_Final.pdf.
- House of Commons Library. (2022, January 11). *A short guide to the criminal justice system, Research Briefing Number 9331*. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9331/CBP-9331.pdf>.
- HSE. (2021, March 17). *Organization of Police Services*. Health and Safety Executive . <https://www.hse.gov.uk/services/police/organisation.htm>.
- Ministry of Justice. (2012). *The Criminal Injuries Compensation Scheme 2012*. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/808343/criminal-injuries-compensation-scheme-2012.pdf.
- NHS. (2012, December 22). *Document 4-specification for Needs Assessment on Sexual Violence in the West Midlands Police Force Area*. YUMPU. <https://www.yumpu.com/en/document/read/6402730/document-4-specification-for-needs-nhs-networks>.
- NHS. (2017, January). *Framework for patient and public participation in Health and Justice commissioning*. <https://www.england.nhs.uk/wp-content/uploads/2017/01/hlth-justice-frmwrk.pdf>.
- NHS England. (2015, August 10). *Commissioning Framework for Adult and Paediatric Sexual Assault Referral Centre (SARC) Service* . <https://www.england.nhs.uk/commissioning/wp-content/uploads/sites/12/2013/05/SARCs-service-spec-contract-template-and-paed-framework.pdf>.

- NHS England. (2019, July). *NHS public health functions agreement 2019-20*.
[https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/
system/uploads/attachmentdata/file/852747/NHSpulichealth-
functionsagreement2019-20pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachmentdata/file/852747/NHSpulichealth-functionsagreement2019-20pdf).
- Politics.co.uk. (n.d.). *Local government structure*. [https://www.politics.
co.uk/reference/local-government-structure/](https://www.politics.co.uk/reference/local-government-structure/).
- Rights of Women. (2013, October). *A Guide to Criminal Injuries Compensation*. [https://rightsofwomen.org.uk/wp-content/
uploads/2014/10/PDF-guide-to-criminal-injuries-compensation.pdf](https://rightsofwomen.org.uk/wp-content/uploads/2014/10/PDF-guide-to-criminal-injuries-compensation.pdf).
- Rights of Women.(2017, September). *Reporting an offence to the police: A guide to criminal/police investigations*. [https://www.
rightsofwomen.org.uk/wp-content/uploads/2023/12/reporting-
an-offence-to-the-police-a-guide-to-criminal-investigations.pdf](https://www.rightsofwomen.org.uk/wp-content/uploads/2023/12/reporting-an-offence-to-the-police-a-guide-to-criminal-investigations.pdf).
- Sericc.(n.d.). *National Rape Crisis*. [https://www.sericc.org.uk/
nationalrapecrisis.php](https://www.sericc.org.uk/nationalrapecrisis.php).
- The havens. (2022, March 20). *Your rights, your body, your life, Sexual violence and the law: a young person guide 25*. [https://
rightsofwomen.org.uk/wp-content/uploads/2014/10/Your-rights-
your-body-your-life-a-young-personss-guide-to-sexual-violence-
and-the-law.pdf](https://rightsofwomen.org.uk/wp-content/uploads/2014/10/Your-rights-your-body-your-life-a-young-personss-guide-to-sexual-violence-and-the-law.pdf).
- The Survivors Trust. (n.d.). *Our work*. [https://www.thesurvivorstrust.org/
our-work](https://www.thesurvivorstrust.org/our-work).
- Victim Support (UK). (2017, April 12). *Victim Support policy statement - sexual violence*. [https://www.victimsupport.org.uk/wpcontent/
uploads/documents/files/Victim%20Support%20Policy%20
Statement%20-%20Sexual%20violence.pdf](https://www.victimsupport.org.uk/wpcontent/uploads/documents/files/Victim%20Support%20Policy%20Statement%20-%20Sexual%20violence.pdf).